

129

vinko bavčević

salon
matice hrvatske

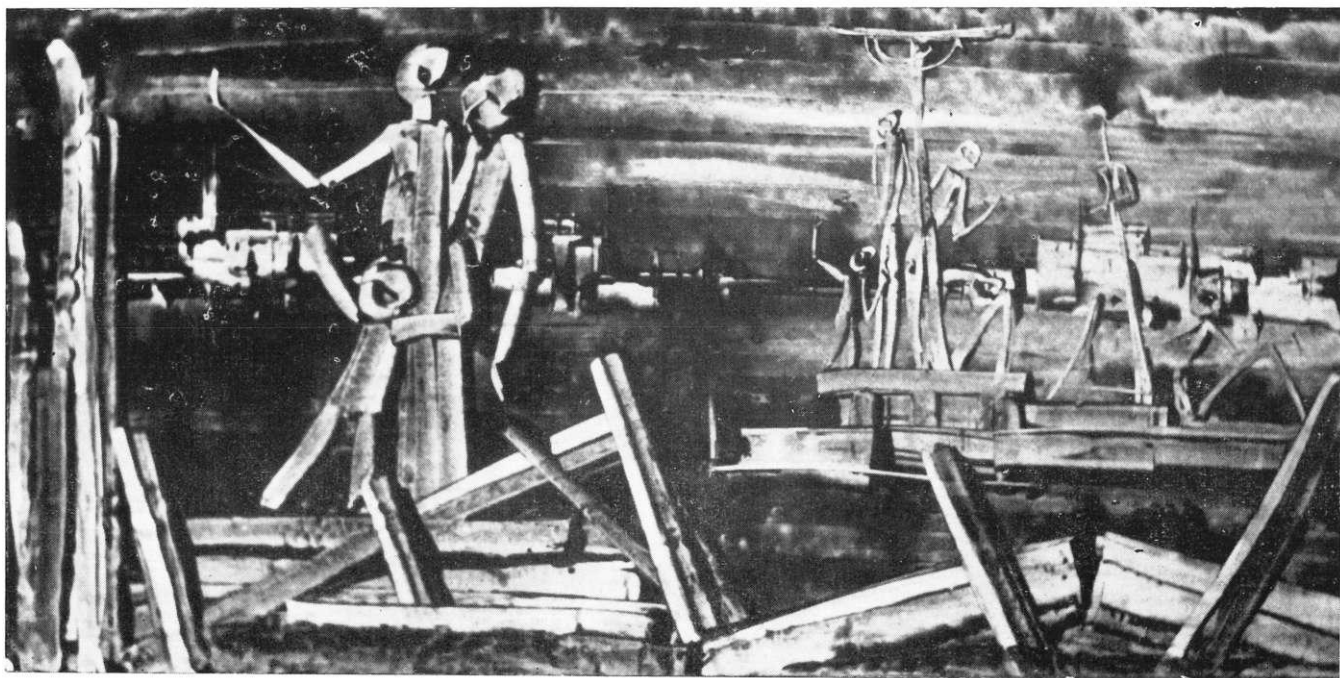
12. 2./12. 3. 1969.

duško kečkemet

Dugo već Bavčević stvara svoj osobujni kataklizmički svijet. U trinaest godina priredio je trinaest manjih samostalnih izložbi: u Zagrebu, Splitu, Beogradu, Zadru, Varaždinu i jednu u Galeriji Lambert u Parizu. Na svima smo sretali njegovu specifičnu sceneriju i neuobičajeno pristupanje pejzažu i čovjeku. To traje tako dugo, da se već počinjemo bojati manire, iako na svakoj izložbi ima nečeg novog: ne u biti pristupa motivu i načinu rada, već u sporednim elementima, i sadržajnim i formalnim.

Prva impresija, koja se nameće gledaocu pred Bavčevićevim slikama, jest osamostaljenost i napuštenost:

pejzaža, gradova i ljudi. Osamljenost pojedinih likova ili manjih obiteljskih grupa potencirana je pustim selenitskim pejzažem, mrtvim poplavnim vodama, porušenim gradovima u pozadini, nerealnim dramatsko crvenim ili sumorno zagašitim nebom s razvučenim sumračnim oblacima. Stoje ti osamljeni ljudi ili pojedinačne grupe bespomoćno usred pustoši, pred udaljenim vedutama napuštenih gradova, i čekaju, ili rezignirano više ne čekaju ništa, nego tek opstoje u svojoj beznadnosti. Tako smo zamišljali posljednje grupice ljudi na umirućoj planeti nakon čitanja naučno-utopističkih Flammarionovih romana.

Međutim, dok su osamljenost i napuštenost u biti ipak ljudski elementi, Bavčević je još više opsjednut impresivnom dehumanizacijom pejzaža, urbanih cjelina pa i samih ljudi. Dijelovi prirode i gradovi pretvaraju se u hladne anorganske kristale, a sami ljudi kao da su osuđeni da se pretvore u amorfne drvene grede ili konstruktivne traverze. Lome se te krute grede u horizontalama, vertikalama i dijagonalama, praveći okosnice prednjih planova Bavčevićevih slika. Lome se dramatično jednako tako ljudska tijela i udovi, stvarajući likovni i sadržajni ritam kompozicija.

Tražeci osnovnu ideju koja je pokretala slikara na te gotovo nadrealističke eksperimente, pomišljamo u prvom redu na dehumanizaciju suvremenog tehniciziranog života, naročito urbanog. Automobili, avioni, autostrade, aerodromi, sve je to izmijenilo aktere i njihove ambijente. Je li to apsolutni pesimizam? Ima u posljednjim slikarovim radovima jasnih mistično-religioznih aluzija. Osamljenost i martirij suvremenog čovjeka poistovećuje se sa sakralnim motivima Kalvarije, odra ili Requiema.

Nameće se neminovno i bojazan da će takvo slikarstvo previše zaći u literaturu. Istina, Bavčević bi bio odličan ilustrator, suvremeni ilustrator rafiniranih kvaliteta, i neobično je da još nitko nije iskoristio njegov talent na tom polju. Ipak je to uvijek slikarstvo. Možda više grafika, unatoč kolorizmu, jer su grafički elementi bitniji od kolorističkih. Boja često ima tek ulogu stvaranja ugođaja ili pojačavanja dramske radnje. Grafičkom izrazu pridonosi, najzad, i osebujna Bavčevićeva tehnika struganja žiletima i raznim štapićima po tekućem obojenom dekstrinu. Tu je tehniku razvio do rafiniranosti. Pa ipak, može li ona ispuniti čitav jedan stvaralački život, a da ne povuče slikara u maniru? To će pokazati daljnji Bavčevićev rad.